

Päätös

Pvm/Datum/Date

23.3.2020

Dnro/Dnr/DNo

2190/04.02.20.10/2020

Elintarvikealan vähittäis- ja tukkukaupat

Ruokaviraston päätös tiettyjen elintarvikkeiden pakollisia pakkausmerkintöjä koskevista helpotuksista koronaviruksen aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa

Koronavirusepidemian aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen vuoksi kuluttajat ovat ostaneet elintarvikkeita vähittäiskaupoista paljon tavanomaista suurempia määriä lyhyessä ajassa. Nopeasti kasvaneen kysynnän vuoksi tiettyjen elintarvikkeiden toimitusketjut eivät pysty vastaamaan kysyntään ja elintarvikkeita joudutaan mahdollisesti hankkimaan tavanomaisten toimitusketjujen ulkopuolelta. Kun elintarvikkeita ostetaan tavanomaisten toimitusketjujen ulkopuolelta, ei elintarvikkeissa usein ole lainsäädännön edellyttämiä pakollisia elintarviketietoja suomeksi ja ruotsiksi. Toimiala on lähestynyt Ruokavirastoa kysymyksellä, olisiko tässä poikkeuksellisessa tilanteessa mahdollista joustaa joidenkin elintarvikkeiden osalta vaatimuksesta, että pakkausmerkintöjen on oltava suomeksi ja ruotsiksi.

Elintarvikelainsäädäntö edellyttää, että valmiiksi pakatun elintarvikkeen pakolliset pakkausmerkinnät on kaksikielisessä kunnassa myytäviin tai muuten luovutettaviin elintarvikkeisiin tehtävä ainakin suomen ja ruotsin kielellä ennen elintarvikkeiden saattamista markkinoille. On tärkeää, että pakolliset tiedot annetaan kuluttajan ymmärtämällä kielellä, jotta hänellä on mahdollisuus valita itselleen sopivia tuotteita.

Ruokavirasto katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tiettyjen elintarvikeryhmien pakkausmerkintöjä koskevien vaatimusten täyttymisestä voitaisiin elintarviketurvallisuutta vaarantamatta huolehtia tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Ruokavirasto katsoo myös, että elintarvikealan toimijoiden tasapuolinen kohtelu edellyttää valtakunnallisen määräyksen antamista niistä edellytyksistä, joiden täytyessä tiettyihin elintarvikeryhmiin kuuluvia elintarvikkeita on mahdollista myydä kuluttajille ilman suomen- ja ruotsinkielisiä pakkausmerkintöjä Suomessa.

Päätös

Alla lueteltuihin elintarvikeryhmiin kuuluvia elintarvikkeita voidaan tässä poikkeuksellisessa tilanteessa myydä Suomessa suoraan kuluttajille siten, että suomen- ja ruotsinkielisiä pakkausmerkintöjä ei edellytetä lisättäväksi elintarvikepakkauksiin.

1. Pastat, joiden ainesosina ainoastaan vehnä ja vesi
2. Sokeri
3. Tonnikalavalmisteet, joissa tonnikalan lisäksi vain vettä tai öljyä ja suolaa
4. Tomaattisäilykkeet, joiden ainesosana tomaatin lisäksi vain suola
5. Hedelmä- ja vihannessäilykkeet, jotka sisältävät vain yhtä vihannesta/hedelmää ja vettä/öljyä ja sokeria/suolaa
6. Riisi
7. Yhtä ainesosaa sisältävät pakastevihannekset
8. Yksinkertaiset pakastevihannessekoitukset (esim. herne-maissi-paprika), jos pakkauksen kuvasta näkee selvästi sekoituksen ainesosat
9. Kahvi
10. Kuivahiiva

Jotta elintarvikkeesta annettavien tietojen oikeellisuus ja riittävyys ei vaarannu, näitä elintarvikkeita markkinoille saattavien elintarvikealan toimijoiden on noudatettava seuraavia elintarvikelain (23/2006) 55 §:n nojalla asetettavia vaatimuksia.

1. Elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen tulee olla saatavilla suomeksi ja ruotsiksi sekä erillisellä kirjallisella paperilla että isolla näkyvällä taululla, jossa myös lyhyesti selostetaan syy poikkeukselliseen menettelyyn.
2. Elintarvikkeiden suomen- ja ruotsinkielisten pakkausmerkintöjen pitää olla elintarvikkeiden välittömässä läheisyydessä ja siten, että sekoittumisvaaraa toisten elintarvikkeiden ja niiden pakkausmerkintöjen kanssa ei ole.
3. Omavalvontaa on tämän päätöksen kohteena olevien elintarvikkeiden osalta toteutettava kirjallisessa muodossa ja omavalvontakirjanpitoon on erikseen merkittävä poikkeuksellisilla merkinnöillä vastaanotetut ja myydyt elintarvikkeet.

4. Elintarvikealan toimijan tulee ilmoittaa oman kuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle tämän päätöksen mukaisin merkintähelputuksin myytävien elintarvikkeiden tiedot.

Elintarviketietojen merkitsemistapaa lukuun ottamatta elintarvikkeiden on kaikilta osin täytettävä Suomessa voimassa olevan elintarvikelainsäädännön vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Elintarviketietojen antamisesta säädetään EU:n ns. elintarviketietoasetuksessa¹. Pakollisten elintarviketietojen kielivaatimuksista säädetään elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 834/2014.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 4 §:ssä säädetään, että valmiiksi pakatun elintarvikkeen pakolliset pakkausmerkinnät on kaksikielisessä kunnassa myytäviin tai muuten luovutettaviin elintarvikkeisiin tehtävä ainakin suomen ja ruotsin kielellä.

Koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi on perusteltua sallia tiettyjen elintarvikeryhmien elintarvikkeiden myyminen Suomen markkinoilla siten, että elintarviketurvallisuus ei vaarannu ja samalla kuluttajien oikeus riittäviin tietoihin varmistetaan. Koska tilanteen arviointi edellyttää monialaista erityisasiantuntemusta ja koska kyseessä on valtakunnallinen tilanne, soveltaa Ruokavirasto tätä päätöstä antaessaan elintarvikelain 30 §:n 4) -kohtaa. Kyseisessä lainkohdassa säädetään, että Ruokavirasto vastaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontatehtävistä, jotka edellyttävät erityistä asiantuntemusta.

Suorittamansa riskinarvioinnin ja tilanteen kokonaisharkinnan perusteella Ruokavirasto on päätenyt ratkaisuun, jonka mukaan tässä poikkeuksellisessa tilanteessa uusia hankintakanavia pitkin hankitut elintarvikkeet on mahdollista saattaa markkinoille ilman, että elintarvikkeiden pakkauksiin lisätään suomen- ja ruotsinkieliset elintarviketiedot. Joustojen piiriin on otettu vain koostumukseltaan yksinkertaisia elintarvikkeita.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1927/2006 ja (EY) 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta

Elintarvikkeista annettavien tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi Ruokavirasto katsoo tarpeelliseksi antaa elintarvikelain 55 §:n mukaisen määräyksen. Elintarvikelain 55 §:n mukaan elintarvikevalvontaviranomainen voi antaa määräyksen, jos elintarvike tai siitä annetut tiedot, elintarvikkeen tuotanto-, jalostus- tai jakeluvaihe, elintarvikehuoneisto, alkutuotantopaikka tai niissä harjoitettava toiminta voivat vaarantaa elintarvikkeesta annettujen tietojen oikeellisuuden tai riittävyyden. Ruokaviraston näkemyksen mukaan pakollisten elintarviketietojen antaminen tuotteiden välittömässä läheisyydessä kirjallisina paperilla ja niin, etteivät eri tuotteiden pakkausmerkinnät voi sekoittua keskenään, on välttämätön edellytys, jolla kuluttajien tiedonsaanti turvataan. Lisäksi kuluttajien tiedonsaannin turvaamiseksi elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen tulee olla saatavilla isolla näkyvällä taululla tai kyltissä, jossa myös lyhyesti selostetaan syy poikkeukselliseen menettelyyn.

Asianosainten kuuleminen

Asianosaisia ei ole kuultu hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti, koska kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Päätöksen tarkoituksena on saada nopeasti elintarvikkeiden suomen- ja ruotsinkielisiä pakkausmerkintöjä koskevat joustot laajasti elintarvikealan toimijoiden käyttöön ja kuulemisen edellyttämä aika viivästyttäisi päätöksen antamista.

Toimenpiteet

Ruokavirasto pyytää valvontaviranomaisia tarvittaessa valvomaan, että päätöksen kohteena olevien elintarvikkeiden pakkausmerkinnät ovat vähittäiskaupoissa kuluttajien saatavilla tässä päätöksessä edellytetyllä tavalla. Ruokavirasto pyytää valvontaviranomaisia myös tarvittaessa valvomaan, että elintarvikealan toimijat täyttävät päätöksessä edellytetyt vaatimukset.

Oikeusohjeet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1927/2006 ja (EY) 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 4 artikla, 12 artikla ja 13 artikla

Maa- ja metsätalousministeriön asetus (834/2014) elintarviketietojen antamisesta kuluttajille 4 §

Elintarvikelaki (23/2006) 9 §, 30 §, 55 §, 64 §, ja 78 §

Hallintolaki (434/2003) 2, 34 ja 62 §

Voimaantulo ja voimassaoloaika

Tämä päätös tulee voimaan välittömästi ja se on voimassa siihen asti, kunnes valmiuslain nojalla määrättyjen poikkeusolojen aikana vähittäismyyntiin saatetut elintarvikkeet on myyty loppuun.

Täytäntöönpano

Tätä päätöstä on noudatettava valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Lisätietoja

Lisätietoja asiasta antavat ylitarkastaja Minna Anthoni (puh. 040 137 9854) lakimies Hanna Brotherus (puh. 050 555 3987)

Tieto päätöksen tekemisestä julkaistaan Ruokaviraston internet-sivulla, jolloin sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon.

Pääjohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Osastonjohtaja
Elintarviketurvallisuusosasto

Leena Räsänen

Päätös

Pvm/Datum/Date	Dnro/Dnr/DNo
23.3.2020	2190/04.02.20.10/2020

Liite Valitusosoitus

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7